

Nové POSLANECKÉ LISTY

PRACOVNÉ SPRAVODAJSTVO Z POSLANECKEJ LAVICE ALEXANDRA GÁLFYHO

ÚVODNÉ SLOVO

ALEXANDER GÁLFY

Vážení Tatranci, úprimne verím, že väčšine z nás záleží na podobe nášho mesta, na jeho fungovaní, smerovaní a budúcnosti. Tento pocit zodpovednosti za to, v akom meste žijeme a v akom stave ho odovzdáme našim deťom a budúcim generáciám obyvateľov, je zároveň jediným dôvodom, prečo si Vás dovoľujem osloviť touto formou a prečo som sa svojho času rozhodol vstúpiť do komunálnej politiky.

Uvedomujem si, že niekomu sa moje názory môžu javiť až veľmi kritické, avšak situáciu v našom meste naozaj považujem za alarmujúcu a nadôvažok, upozorňovanie na nefunkčnosť vedenia mesta a na konkrétne prípady jeho zlyhaní, je prvým a nevyhnutným krokom k akýmkoľvek zmenám.

Tým druhým sú, samozrejme, návrhy na riešenia jednotlivých problémov a ucelená predstava toho, ako tento dlhodobý trend stagnácie mesta Vysoké Tatry zmeniť a naštartovať k zmysluplnému a udržateľnému rozvoju s pozitívnymi dopadmi pre obyvateľov, návštevníkov aj samotnú pre podobu mesta.

Tváriť sa aj naďalej, že je u nás všetko v poriadku, môže mať pre mesto ďalekosiahle následky, ktoré sa žiaľ začínajú prejavovať už dnes.

Klesajúci počet a starnutie obyvateľov, nezvratné zmeny podoby a charakteru nášho mesta či nedostatočné verejné služby, to sú len niektoré z oblastí, vedením mesta dlhodobo ignorované.

Z uvedených dôvodov sa v nasledujúcich príspevkoch venujem práve týmto témam. K tomu, aké je a bude mesto Vysoké Tatry, môže svojim dielom prispieť každý z nás. Dovoľujem si Vás preto požiadať o vyplnenie priloženého **dotazníka**, ktorého výsledky mi pomôžu získať lepšiu predstavu o tom, čo považujete za dôležité, a na ktoré oblasti by som sa vo svojej práci mal najviac zamerať.

OBSAH:

Vysoké Tatry, mesto alebo turistický rezort?

Zaostrené na problematiku neregulovaného pribúdania apartmánových bytov.

Komunitný plán sociálnych služieb, ešte horší, ako sme dúfali.

Krátke správy z radnice

Čo sa na stránkach mesta nedočítate.

DOTAZNÍK

Vašich názorov na naše mesto

Na Vašom názore mi naozaj záleží!

VYSOKÉ TATRY, MESTO ALEBO TURISTICKÝ REZORT?

ALEXANDER GÁLFY

KRÁTKE SPRÁVY

Nekončený príbeh rekonštrukcie bývalého Domu služieb v Starom Smokovci pokračuje.

Ani po desiatich rokoch (!) od ukončenia jeho pôvodného využitia a rok (!) po uplynutí posledného termínu na odovzdanie časti jeho priestorov mestu, stavba stále nie je dokončená a skolaudovaná.

Prvý nedodržaný termín pritom bol už v roku 2016, zatiaľ ten posledný v júni minulého roku.

Mesto tak prichádza o ušlé nájomné a postupne aj o nájomníkov.

Nedávno sa v médiách objavila prekvapivá informácia o plánovanej výstavbe autocempingu s chatkami, s kapacitou 600 návštevníkov, v lokalite pod Starým Smokovcom. Napriek tomu, že stavba **nie je obsiahnutá v územnom pláne Vysokých Tatier**, článok oznámením zahájenia stavby v budúcom roku a tvrdením, že „bola prerokovaná v mestskom zastupiteľstve ešte v roku 2015“ navodzuje zdanie, že poslanci tento zámer odhlasovali či schválili.

Pravdou však je, že poslanci v danom roku o tomto zámere boli len informovaní.

Nič viac, nič menej!

Mesto dalo **bez predchádzajúcej verejnej diskusie** a za nemalé financie inštalovať v mestskej časti Pod Lesom nové dopravné značenie jednosmernej premávky.

Vzhľadom k nespokojnosti miestnych obyvateľov je v súčasnosti toto značenie dočasne obalené v čiernych fóliách a vedenie mesta nevie ako tento problém vyriešiť.

Trend výstavby apartmánových domov a pribúdania víkendových bytov na prechodné či rekreačné bývanie sa vo Vysokých Tatrách naplno prejavil už minimálne pred desiatimi rokmi.

Odvtedy v intraviláne nášho mesta pribudlo množstvo apartmánov spadajúcich do tejto kategórie a zároveň veľký počet existujúcich bytov zmenil svoje využitie z trvalého bývania na víkendové.

Napriek tomu, že výstavba apartmánových domov vo Vysokých Tatrách prináša množstvo špecifických problémov, radnica ich nielen dlhodobo ignoruje, ale dokonca ich vznik priamo podporuje ustavičnými zmenami v územnom pláne či prehliadaním jeho porušovania pri novej výstavbe.

V podstate neregulované pribúdanie stále nových apartmánov pritom už dnes ovplyvňuje ekonomickú aj sociálnu situáciu mesta a je taktiež nemalým zásahom do jeho urbanistickej koncepcie a podoby.

To napríklad znamená, že sa mení prirodzený charakter nášho sídla zloženého z tatranských osád, do vyložene komerčnej podoby, charakteristickej skôr pre väčšie centrá a Vysoké Tatry sa menia z horského mesta na turistický rezort.

Citeľná strata genia loci tak postupne ochudobňuje atraktivitu a atmosféru nášho mesta, čo už dnes môžeme vnímať na mnohých miestach s touto výstavbou.

Neregulované pribúdanie apartmánov má taktiež za následok nekoordinovaný nárast ubytovacích kapacít, využívaných však s veľkými sezónnymi výkyvmi, čo v hlavných turistických sezónach spôsobuje extrémnu preľudnenosť a nárazové zaťaženie mestskej infraštruktúry.

To sa prejavuje napríklad v doprave, v parkovaní, v preťažnosti verejných služieb a technickej obslužnosti mesta, v zrýchlenom opotrebovaní mestskej infraštruktúry a v následnej náročnosti jej údržby.

Trend nárastu počtu apartmánových a víkendových bytov, ktoré taktiež bývajú krátkodobu prenajímané, mesto pociťuje aj v poklese príjmu z podielových daní, kúpeľného poplatku či dane z nehnuteľnosti.

Keďže sa určite nejedná o zanedbateľnú sumu je veľmi pravdepodobné, že mestská kasa zvýšenými nárokmi na údržbu svojej infraštruktúry v kombinácii s nižšími príjmami, v konečnom dôsledku na veľkom množstve apartmánových a víkendových bytov prerába, respektíve ich existenciu **dotuje z poplatkov a daní miestnych obyvateľov.**

Z toho dôvodu je nepochopiteľné, že svojho času vedenie mesta navrhlo znížiť majiteľom týchto bytov a apartmánov poplatok za odvoz a likvidáciu komunálneho odpadu o 80% a domácim obyvateľom ho dokonca zvýšiť! Tento návrh však vďaka časti poslancov nebol prijatý.

Jedným z najhlavnejších a z môjho pohľadu aj najtragickejším dôsledkom takejto „bytovej politiky“ vedenia mesta, je trvalé znižovanie počtu obyvateľov Vysokých Tatier, ktorý tento rok už klesol pod hranicu 4 tisíc obyvateľov!

Ani to však neprinútilo radnicu k prehodnoteniu svojho prístupu k tejto problematike a v najbližšom období pribudne na území mesta ďalších, približne 250 apartmánov.

Pre ich výstavbu sa neváha ustavične otvárať územný plán mesta a meniť regulatívny priestorového usporiadania aj funkčného využitie objektov, akými boli napríklad zdravotnícke zariadenie Červeného kríža Novom Smokovci, Dom služieb v Starom Smokovci, alebo aj areál športoviska v Tatranskej Lomnici.

>>

Za ďalšie dôsledky neregulovanej výstavby a ustavičného nárastu počtu lôžok môžeme považovať aj úbytok občianskej vybavenosti a základných služieb pre trvalých obyvateľov na úkor služieb určených hlavne návštevníkom, zvýšenú zastavanosť územia narúšajúcu jeho prirodzený charakter, nedostatok bytov pre miestnych obyvateľov za dostupné ceny, absenciu parkovacích miest a v neposlednom rade aj konkurenciu miestnym menším poskytovateľom ubytovania, ktorí na rozdiel od majiteľov apartmánov platia do mestskej kasy podstatne vyššie dane z nehnuteľnosti.

Sociálne dôsledky sa zasa najviac prejavujú v zániku susedských vzťahov, v oslabovaní komunitného života či v istej separácii obyvateľov.

Týmto sa vytláča jedna zo základných charakteristík a funkcií nášho mesta, ktoré sa monotematizovaním miestneho bývania, podnikania a hospodárstva, mení len na turistickú destináciu či na veľký rezort cestovného ruchu.

Uvedomujem si, že sa jedná o náročnú problematiku, ale tak ako v prípade mojej predchádzajúcej analýzy sociálnych služieb, čerpám z materiálov spolupracujúcich odborníkov na tieto oblasti, ktorí výstavbu apartmánových a rekreačných bytov vnímajú komplexne.

Taktiež chápem, že nárast návštevnosti teší všetkých veľkých aj menších podnikateľov v cestovnom ruchu, medzi ktorých sám patrím.

Avšak, pokiaľ chceme udržať atraktivitu nášho mesta, atmosféru prírodného prostredia, v ktorom máme to šťastie žiť, a zachovať krásy TANAPu aj pre budúce generácie, musíme stanoviť jej strop, teda jej únosnú kapacitu.

Tú odborná literatúra definuje ako „*maximálne zaťaženie daného územia cestovným ruchom bez zníženia kvality životného prostredia a ekosystému, zážitkov a spokojnosti návštevníkov a bez negatívnych vplyvov na miesta komunity*“. Obávam sa, že Vysoké Tatry sú už na hranici jej naplnenia.

Preto vnímam ako nutné stanoviť únosné množstvo apartmánových domov a bytov v meste, ktorých maximálny počet by mal byť pevne daný bez ohľadu na ďalšie záujmy developerov či investorov.

Taktiež by bez podrobného posúdenia vplyvov a sociálnoekonomickej analýzy súčasného stavu už nemali byť dovolené ďalšie zásahy do územného plánu a jeho regulatívov, vychádzajúce v ústrety ďalším apartmánovým projektom.

Regulácia množstva apartmánových bytov by sa následne mohla odvíjať napríklad od počtu obyvateľov s trvalým bydliskom a zároveň by sa pri ich ďalšom plánovaní mal brať ohľad aj na všetky ostatné ubytovacie a rekreačné zariadenia na našom území, ktorých počet sa už taktiež, vzhľadom k obslužným a prevádzkovým kapacitám mesta, blíži k hraničným číslam.

Na narastajúcu výstavbu apartmánových domov a veľkú urbanizáciu Vysokých Tatier upozorňovali už predchádzajúci poslanci Jana Kalinčíková a Pavol Stano, avšak radnica, podobne ako dnes, túto tému bagatelizovala. Primátor Ján Mokoš vtedy poslancom svojsky odkázal, že vzhľadom na neexistenciu kategórie apartmánových bytov v platnom stavebnom zákone nemá mesto čo riešiť.

Skutočnosťou však je, že mesto sa malo, má a musí venovať tejto problematike s čo najväčšou zodpovednosťou, keďže má veľké dopady na jeho podobu a rozpočet, na fungovanie jeho infraštruktúry, na spokojnosť a kvalitu života domácich obyvateľov a v neposlednom rade aj na ich neustále klesajúci počet.

Naozaj už nie je možné aj naďalej si z územného plánu pravidelne robiť trhací kalendár, meniť určené regulatívy a funkčné využitia existujúcich objektov, podceňovať prognózy udržateľného rozvoja nášho územia, nevšimáť si vplyv živeľnej výstavby na charakter nášho mesta a ignorovať alarmujúce čísla počtu domácich obyvateľov.

Inak sa z Vysokých Tatier môže stať mesto bez trvalých obyvateľov avšak plné prázdnych bytov.

Po mojich opakovaných návrhoch boli nedávno v mestskej časti Nového Smokovca osadené nové lavičky a odpadkový kôš.

Aj keď by som osobne návrhy výberu a osadzovania nového mobiliáru vo Vysokých Tatrách viac prispôbil našim podmienkam, napríklad **volbou masívnejších a uzavretých odpadkových košov, odolných voči medvedom, prípadne s možnosťou separovania drobného odpadu či s integrovanými popolníkmi**, spolu s občanmi tejto lokality som vďačný aspoň za takéto riešenie.

Ďalšie odpadkové koše však v meste asi tak skoro nepribudnú, keďže na poslanecké žiadosti o ich väčší počet odpovedala mestská spoločnosť VPS Vysoké Tatry, že „*Ďalšie koše sa v meste osadzovať nebudú z dôvodu: medvede a líšky rozťahujú smeti a ohrozujú ľudí. Turisti majú donesený odpad zo sebou aj odniesť.*“. Odhliadnuc od toho, že turisti si odpadky nielen prinášajú, ale k nim prichádzajú aj na území mesta (napríklad obaly z občerstvenia alebo plastové fľaše), mnohí taktiež platia miestnu daň z ubytovania, ktorou prispievajú aj na spracovanie komunálneho odpadu.

Zo stanoviska mestskej spoločnosti zodpovednej za čistotu mesta teda vyplýva, že **radšej ako osadzovanie vhodných a divokej zvery odolných odpadkových košov, či ich častejšie vyprázdňovanie, riskujeme znečistenie mesta** pohodenými odpadkami a, že prenášame vlastnú zodpovednosť za čisté mesto na našich návštevníkov.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB, EŠTE HORŠÍ, AKO SME DÚFALI.

ALEXANDER GÁLFY

V predchádzajúcich Poslaneckých listoch som sa zaoberal problematikou dotazníka, ktorým vedenie mesta chcelo získať informácie potrebné k tvorbe plánu poskytovania sociálnych služieb v najbližších rokoch.

V príspevku som sa venoval mnohým jeho nedostatkom, ktoré z môjho pohľadu výsledok tohto prieskumu robili neistým. Zároveň som sľúbil, že sa téme budem aj naďalej venovať a o výsledkoch dotazníka a jeho využití pre tvorbu komunitného plánu sociálnych služieb mesta Vysoké Tatry Vás budem informovať.

Komunitný plán bol predložený poslancom na ostatnom zasadnutí mestského zastupiteľstva a žiaľ musím konštatovať, že svojím obsahom úplne premárnil šancu vytvoriť na najbližšie obdobie zmysluplný koncept sociálnych služieb poskytovaných na území nášho mesta.

Predložený plán obsahuje množstvo chýb, ktoré svojim rozsahom z neho robia v podstate nepoužiteľný materiál vyžadujúci okamžitú aktualizáciu.

Aj keď nedostatkov je naozaj veľa, uvediem len tie najpodstatnejšie.

Poverená spoločnosť okrem nezvládnutia kvalitného formulovania otázok v dotazníku, z ktorých mnohé chýbali a pri niektorých nebolo možné uviesť viac odpovedí, zlyhala aj pri jeho distribúcii a následnom zbere.

Z údajne 1000 rozdанных dotazníkov sa ich k vyhodnoteniu vrátilo len 118, čo je naozaj veľmi málo. Pritom iba denné centrá navštevuje 354 seniorov, čo znamená, že sa v nich s dotazníkmi vôbec aktívne nepracovalo.

Obsah predloženého plánu tak nutne vychádzal len z malého spektra informácií a viac z predstáv jeho zostavovateľov, ako z reálnych potrieb obyvateľov mesta. To potvrdzuje niekoľko faktov. Materiál napríklad **neobsahuje žiadnu analýzu súčasného stavu poskytovania sociálnych služieb** na území mesta a nie je v ňom uvedený ani spôsob jeho dopĺňania či úprav.

V pasáži o vekovom zložení obyvateľstva si dokonca úplne vymýšľa, keď Vysoké Tatry podľa demografických údajov radí medzi progresívne mestá, hoc index starnutia obyvateľstva nášho mesta vysoko prevyšuje slovenský priemer.

V projekte taktiež **absentuje mnoho sociálnych služieb**, ktoré by naši obyvatelia určite ocenili. Kým zákon ich uvádza naozaj veľké a pestré množstvo, v našom pláne ich je len deväť a niektoré z nich sú v meste už aj poskytované. **Najväčším nedostatkom predloženého komunitného plánu je však skutočnosť, že vychádza z už starých a neplatných národných priorít sociálnych služieb.**

Kým napríklad jednou z platných priorít je zvyšovanie kvality poskytovaných služieb, v našom projekte to je vzdelávanie zamestnancov v sociálnych službách, alebo kým náš plán má za prioritu rozvoj ambulantných a pobytových služieb, tak tou platnou je skoro opak, prechod prijímateľov sociálnych služieb z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú!

Celý plán sociálnych služieb Vysokých Tatier, ktorý na základe nedostatočne pripraveného dotazníka a starých národných priorít pripravila pre mesto externá firma, tak bude nutné nanovo prepracovať, čím sa prakticky oddiali aj jeho napĺňanie.

Osobne mi je to veľmi ľúto, keďže som na túto problematiku upozorňoval už začiatkom roku, za čo som si však vyslúžil len obviňovania z neodbornosti a z údajného klamstva.

Vývoj však potvrdil moje slová a žiaľ, tak ako aj v iných oblastiach správy nášho mesta, situácia ohľadom poskytovania sociálnych služieb na území nášho mesta si na svoje zlepšenie bude musieť ešte počkať.

Jedným z najpodstatnejších zdrojov financovania rôznych projektov pre všetky mestá je využívanie množstva dotácií a fondov, z ktorých sa každoročne prostredníctvom výziev ponúka obrovské množstvo finančných prostriedkov.

Mesto Vysoké Tatry však tieto možnosti získavania finančných prostriedkov využíva minimálne.

V súčasnosti napríklad vedenie mesta **prehliadlo** mimoriadne dôležitú výzvu na predkladanie projektových zámerov podporujúcich poskytovanie nových aj existujúcich sociálnych služieb, umožňujúcu aj investície do zdravotníckej infraštruktúry. V kontexte s koncepciou plánu sociálnych služieb nášho mesta, to však žiaľ už ani neprekvapuje.

DOTAZNÍK Vašich názorov na naše mesto.

Vážení Tatránci, súčasťou tohto vydania Poslaneckých listov je krátky dotazník, ktorým by som rád **zmapoval Vaše názory na dianie vo Vysokých Tatrách a získal podnety pre moju ďalšiu poslaneckú prácu.**

Otázky som koncipoval čo nejvečnejšie a vyplnenie dotazníka Vám nezaberie viac ako pár minút. Miesta, na ktorých môžete vyplnený dotazník odovzdať sú uvedené na jeho zadnej strane. Vopred ďakujem za Vašu angažovanosť.

Na Vašom názore mi naozaj záleží!

Nové Poslanecké listy (júl 2018)

Náklad: 2 100 kusov

Alexander Gálfy, Starý Smokovec 66,
062 01 Vysoké Tatry